

KLAGANDE

Vårdnadshavare

Ghassan Najar, 19840715-4759

Ombud och offentligt biträde: Jur.kand. Philip Frederiksen

MOTPARTER

1. Sociala myndighetsnämnden i Orust kommun

Ombud: Advokat Caroline Brännström

De unga

2. Mariam Najar, 20081001-7301

3. Josef Najar, 20130228-5778

Ställföreträdare och offentligt biträde för 2 och 3: Advokat Dan Eliasson

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Göteborgs dom den 4 januari 2022
i mål nr 13962-21, se bilaga A

SAKEN

Beredande av vård av unga

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten avslår överklagandet.

Kammarrätten bestämmer att ersättning enligt lagen (1996:1620) om
offentligt biträde ska betalas till

- Philip Frederiksen med 20 875 kr, varav 13 411 kr avser arbete,
1 056 kr tidsspillan, 2 233 kr utlägg och 4 175 kr mervärdesskatt,
och
- Dan Eliasson med 38 154 kr, varav 15 141 kr avser arbete,
13 530 kr tidsspillan, 1 852 kr utlägg och 7 631 kr mervärdes-
skatt.

Kammarrätten fastställer förvaltningsrättens sekretessbeslut och bestämmer att sekretessbestämmelsen i 26 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämplig på de uppgifter om enskilds personliga förhållanden som lagts fram vid kammarrättens förhandling inom stängda dörrar och inte tagits in i denna dom.

YRKANDEN M.M.

Ghassan Najar yrkar att kammarrätten avslår ansökan om vård och anför följande.

Det finns inte någon risk för barnens hälsa eller utveckling i hemmiljön. Stöd och hjälp kan ges på frivillig väg. Beslutet om vård enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU, föranleddes av konflikter mellan honom och Mariam gällande bl.a. läxläsning. När han satte gränser hotade Mariam att lämna familjen eller anmäla honom till socialtjänsten. Hon har inte heller accepterat att han vill gifta om sig. Han pratade med Mariam om att hon ville flytta och sa till henne att han skulle kontakta socialtjänsten. Josef blev dock ledsen och Mariam sa till honom att hon inte skulle flytta. Två dagar efter det lämnade hon ett brev i skolan där hon skrev att hon bevittnat när han bragt hennes mamma om livet. Han har hela tiden tillbakavisat uppgifterna men har inte kunnat bemöta dem närmare eftersom detaljerna har belagts med sekretess.

Personal på Mariams skola har uppgett att hon har ett gränslöst, impulsivt och agiterat beteende, att hon ligger efter i skolarbetet och har svårt med det sociala samspelet. Skolan har inte något att anmärka på honom utan anser att han anstränger sig för att hjälpa sina barn. Den uppfattningen delas även av vänner till familjen. Med hänsyn till Mariams avvikande beteende är det anmärkningsvärt att socialtjänsten inte har resonerat kring

hypotesen att hon kan ha lämnat sina uppgifter för att straffa honom eller frigöra sig från ett hem där gränssättning upplevs som kontroll och förtryck. Man har inte heller tagit hänsyn till risken för att barnen tar skada genom tvångsplaceringen.

Att Josef nu berättat att det tidigare förekommit våld måste bero på att han varit placerad i familjehem länge och gör vad som helst för att få träffa sin pappa. Att Mariam säger att hon är rädd för honom beror på att hon vet att hon har gjort fel. Han har inte utövat något våld mot sina barn.

Han är muslim och inom islam berättar man för flickor och kvinnor hur de ska klä sig och uppträda. Det är dock upp till var och en om man vill följa det. Mariam får bestämma själv om hon vill bära slöja, vilket hon inte gör, och om hon vill lämna islam. Det Josef har berättat om är inget han har lärt ut, utan det har Josef kommit i kontakt med via datorn. Josef har tjejkompisar i skolan.

Han har varit och är orolig för Mariam och delar socialtjänstens uppfattning att hon behöver stöd och hjälp. Han tackade nej till familjebehandling innan problemen hade eskalerat och såg det vid den tidpunkten som sin egen uppgift att lösa dotterns problem. Han har därefter förstått att hon behöver professionell hjälp. Om barnen vill bo kvar i familjehemmet samtycker han till det men han vill i så fall få möjlighet att träffa dem.

Ghassan Najar hänvisar till ett läkarintyg från Syrien och en översättning av detsamma.

Sociala myndighetsnämnden i Orust kommun anser att överklagandet ska avslås och anför följande.

Det finns en påtaglig risk för att barnens hälsa och utveckling skadas på grund av fysisk och psykisk misshandel i hemmet. Ghassan Najar saknar insikt i de brister i omsorgen som finns och han samtycker inte till den vård som nämnden bedömer är nödvändig. Vården kan därför inte bedrivas genom frivilliga insatser. Efter förvaltningsrättens dom har Ghassan Najar på nytt erbjudits familjebehandling vilket han har ställt sig positiv till. Behandlingen har påbörjats i form av krisstöd. Han har dock fortsatt förneka alla uppgifter om våld och kränkningar i hemmet och han anses därmed inte mottaglig för ytterligare insatser i nuläget.

Förundersökning gällande brott mot barnen och deras mor pågår fortfarande. Barnen vidhåller sina tidigare lämnade uppgifter och Mariam har lämnat ytterligare detaljer i polisförhör. Hon förstår konsekvenserna av att berätta och är ambivalent. Josef har inte berättat något i polisförhör men har berättat för socialtjänstens handläggare att det har förekommit våld mot honom från Ghassan Najar. Han bedöms dock fortsatt ta sin pappa i försvar genom att förklara hans handlande med att han inte vetat om att det är förbjudet att slå barn i Sverige och att våldet har upphört när pappan fått veta det.

Mariam och Josef Najars ställföreträdare och offentliga biträde anser att överklagandet ska avslås och anför följande.

Barnen har var för sig lämnat detaljerade uppgifter om omständigheterna. Barnens uppgifter är oförändrade, trots att en längre tid nu har förflutit och de har separerats från hemmet. Mariam är nyanserad när hon berättar och kan beskriva både fina minnen och händelser hon uppfattat som våldsamma och hotfulla. Man får inte intrycket av att hon försöker överdriva. Hon är detaljerad och kan resonera runt de händelser hon berättar om. Hon har haft mardrömmar men har slappnat av mer efter polisförhöret. Josef berättar spontant om våld och andra händelser men

försvarar sin pappa utifrån att han kommer från en bakgrund där man får slå barn.

Hemmiljön har präglats av oförutsägbara perioder av fysisk och psykisk misshandel och irrationella kontrollåtgärder som inte kan förklaras av normal omsorg eller oro. Det som kommit fram talar för att Mariam har utsatts för kontroll för att hon är en flicka. Det har inte lämnats någon rimlig förklaring till att Josef fått kunskap om radikala uppfattningar inom islam på annat sätt än hemifrån. Det Ghassan Najar anför visar att han fortsatt saknar insikt om det egna föräldraansvaret och barnens behov av trygghet och stöd.

Kammarrätten har hållit muntlig förhandling.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Beredande av vård enligt LVU

Efter förvaltningsrättens dom har Josef, enligt en aktanteckning från socialtjänsten, berättat om att han och Mariam har utsatts för våld, men att det upphört efter att Ghassan Najar förstått att det inte är tillåtet att slå barn i Sverige. På grund av förundersökningssekretess har kammarrätten, i likhet med förvaltningsrätten, inte tagit del av alla de uppgifter Mariam har lämnat. Barnens ställföreträdare har dock haft samtal med barnen inför förvaltningsrättens och kammarrättens muntliga förhandlingar, och har uppgett att barnen har vidhållit sina uppgifter. Enligt ställföreträdaren är Mariams uppgifter nyanserade och detaljrika och Josef har lämnat sina uppgifter i syfte att försvara Ghassan Najar.

Mot denna bakgrund instämmer kammarrätten i den bedömning som förvaltningsrätten gjort av barnens uppgifter om förhållandena i hemmet. Det är därmed med tillräcklig grad av säkerhet utrett att Mariam och Josef har utsatts för fysisk och psykisk misshandel i hemmet och att det

finns en påtaglig risk att deras hälsa och utveckling skadas. De behöver därför beredas vård utanför hemmet. Ghassan Najjar har uppgett att han går med på att barnen bor kvar i familjehemmet. Eftersom han menar att det inte har förekommit några missförhållanden i hemmet kan han dock inte anses vidgå att barnen har ett vårdbehov. Hans samtycke garanterar därmed inte behövlig vård. Förutsättningarna för att Mariam och Josef ska beredas vård enligt 2 § LVU är därför uppfyllda, och överklagandet ska avslås.

Ersättning till offentligt biträde

Enligt 5 § lagen om offentligt biträde och 27 § rättshjälpslagen (1996:1619) har ett offentligt biträde rätt till skälig ersättning för arbete som uppdraget har krävt. Ersättningen för arbete ska bestämmas med utgångspunkt i den tidsåtgång som är rimlig med hänsyn till uppdragets art och omfattning och med tillämpning av en timkostnadsnorm.

Ett offentligt biträde får normalt sett anses få ersättning för arbetet med att upprätta kostnadsräkning och arbetsredogörelse genom en tillämpning av timkostnadsnormen för utförandet av uppdraget i övrigt (jfr NJA 2010 s. 19).

Philip Frederiksen har begärt ersättning för 9,6 timmars arbete. Av tiden avser 0,3 timmar upprättande av arbetsredogörelse och kostnader. Det har inte framkommit skäl att ersätta den arbetsinsatsen särskilt. Philip Frederiksen ska därför beviljas ersättning för sammanlagt 9,3 timmars arbete.

Dan Eliasson har begärt ersättning för 11 timmars arbete. Av tiden avser 2,25 timmar muntlig förhandling i kammarrätten. Förhandlingen i fråga tog dock knappt 1,75 timmar. Dan Eliasson ska därför beviljas ersättning för sammanlagt 10,5 timmars arbete.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Eva Bertelsen

Andreas Sundberg

Erika Karlsson
referent

Nämndemännen Christer Jonsson och Björn Skår har deltagit i
avgörandet.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avd. 4

DOM
2022-01-04
Meddelad i Göteborg

Mål nr
13962-21

SÖKANDE

Sociala myndighetsnämnden i Orust kommun

Ombud: Advokat Caroline Brännström

MOTPART

Ghassan Najar, 19840715-4759

Offentligt biträde: Jur.kand. Philip Frederiksen

PART

1. Mariam Najar, 20081001-7301
2. Josef Najar, 20130228-5778

Ställföreträdare och offentligt biträde för 1-2: Advokat Dan Eliasson

SAKEN

Beredande av vård enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, förkortad LVU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten beslutar att Mariam Najar och Josef Najar ska beredas vård med stöd av 1 § andra stycket och 2 § LVU. Domen gäller omedelbart i denna del.

Förvaltningsrätten beslutar att ersättning enligt lagen (1996:1620) om offentligt biträde ska betalas till

- Philip Frederiksen med 32 460 kr, varav 15 675 kr avser arbete, 5 742 kr tidsspillan, 4 551 kr utlägg och 6 492 kr mervärdesskatt.
- Dan Eliasson med 18 169 kr, varav 14 535 kr avser arbete och 3 634 kr mervärdesskatt.

Sekretessbestämmelsen i 26 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen ska fortsatt vara tillämplig på uppgifter om enskilds hälsotillstånd och andra

personliga förhållanden som lagts fram vid förhandling inom stängda dörrar och som inte tagits in i domen.

BAKGRUND

Socialnämnden beslutade den 23 november 2021 att omedelbart omhänderta Mariam Najar och Josef Najar med stöd av 6 § LVU. Förvaltningsrätten fastställde nämndens beslut den 3 december 2021.

ANSÖKAN OCH PARTERNAS INSTÄLLNING

Socialnämnden ansöker nu om att Mariam Najar och Josef Najar ska beredas vård med stöd av 1 § andra stycket och 2 § LVU samt att beslutet ska gälla omedelbart. Som grund för ansökan anger socialnämnden att barnen bedöms vara i behov av skydd då det finns en påtaglig risk att deras hälsa och utveckling allvarligt skadas. Till stöd för ansökan anføres i huvudsak följande.

Mariam Najar har förekommit i två tidigare utredningar inom socialtjänsten och Josef Najar har förekommit i en tidigare utredning. Utredningarna inleddes utifrån misstanke om våld i hemmet, men detta har inte kunnat styrkas och utredningarna har därför avslutats med förslag på insatsen familjebehandling. Ghassan Najar har dock tackat nej till insatsen varför utredningarna inte ledde till någon åtgärd. Aktuell utredning inleddes den 22 november 2021 efter en orosanmälan från skolan avseende Mariam Najar. Av anmälan framgick att Mariam Najar har lämnat ett brev till skolpersonal där det står att hon har sett sin pappa döda sin mamma. Händelsen inträffade i Syrien när Mariam Najar var fem år gammal. Även Josef Najar var närvarande vid händelsen, men var en bebis då. Under utredningen har Josef Najar berättat hur han uppfostras inom en hederskontext och med extremistiska värderingar. Mariam Najar har berättat om frekvent och allvarligt fysiskt

och psykiskt våld från pappa gentemot båda barnen, frekventa kränkningar av henne samt dödligt våld mot mamma. Socialnämnden bedömer att det inte finns någon anledning att tvivla på de uppgifter som barnen har lämnat. Det är tydligt att Mariam Najar och Josef Najar lever inom en stark hederskontext samt att Mariam Najar har varit utsatt för hedersrelaterat våld. Det finns en hög risk för att våldet eskalerar i styrka och omfattning om barnen får flytta tillbaka hem. Barnen bedöms vara i behov av omfattande skydd för att säkerställa att pappa inte söker upp och skadar dem. Kriterierna för vård med stöd av LVU är därmed uppfyllda.

Socialnämnden anger i vårdplanen att Mariam Najar och Josef Najar ska placeras i familjehem. För Mariam Najars del kommer kontakt med barn- och ungdomspsykiatrien upprättas för att hon ska ges stöd utifrån sitt självskadebeteende och för sitt trauma.

Ghassan Najar motsätter sig bifall till nämndens ansökan och anför bl.a. följande. Det föreligger inte inga brister i hans omsorg om barnen. Beslutet om omhändertagandet är grundat på felaktiga uppgifter. Det föreligger ingen risk eller fara för barnen att vistas i sitt hem. Det stämmer att han har haft problem med Mariam Najar och att hon har gett uttryck för att hon vill bo i en annan familj. Den vanligaste anledningen till konflikterna är Mariam Najars matvanor. Det finns inga grunder för vården av Josef Najar, men det är rimligt att han kan behöva stöd efter allt som har hänt. Vården av barnen kan ske på frivillig väg. Det stämmer att han kontrollerar Mariam Najars dator. Anledningen till detta är att han vill säkerställa att hon inte hittar på något dumt eller köper något i hans namn. Barnen har aldrig varit i moské och de går inte heller till en koranskola. Han försöker att lära Josef Najar vad som är rätt och vad som är fel, men han har aldrig sagt att det är okej att döda någon. Josef Najar måste ha sett detta på You-tube. Han slår aldrig sina barn.

Dan Eliasson medger, i egenskap av ställföreträdare och offentligt biträde för Mariam Najar och Josef Najar, bifall till ansökan på de av nämnden angivna grunderna. Mariam Najar har lämnat trovärdiga, detaljerade och balanserade uppgifter. Hon har berättat att hon under lång tid har kämpat med sitt mående. Hon har också gett flera exempel på saker som har hänt under de senaste åren. Det är tydligt att barnen har fått olika uppfostran utifrån sina könsroller.

Förvaltningsrätten har hållit muntlig förhandling i målet inom stängda dörrar.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Bestämmelser

Den som är under 18 år ska beredas vård med stöd av LVU bland annat om det finns en påtaglig risk för att den unges hälsa eller utveckling skadas på grund av fysisk eller psykisk misshandel, otillbörligt utnyttjande, brister i omsorgen eller något annat förhållande i hemmet. En ytterligare förutsättning för vård med stöd av LVU är att det kan antas att barnet inte kan få behövlig vård på frivillig väg (1 § andra stycket och 2 § LVU).

Av rättspraxis framgår bl.a. att om ett barns uppgifter om misshandel eller andra allvarliga missförhållanden får stöd av utredningen i övrigt i målet kan uppgifterna normalt läggas till grund för slutsatsen att sådana missförhållanden förekommit som krävs för att ett tvångsomhändertagande ska få ske. Ofta saknas dock annan utredning till stöd för barnets uppgifter om missförhållandena samtidigt som uppgifterna förnekas av föräldrarna. Vid den bedömning av uppgifternas tillförlitlighet som då måste göras ska barnets berättelse väga tungt, liksom barnets subjektiva upplevelse av hemförhållandena. Vid värderingen av ett barns uppgifter bör beaktas bl.a. i vilket

eller vilka sammanhang samt på vilket sätt uppgifterna har lämnats, om berättelsen är sammanhängande och konsekvent, om berättelsen är tydlig och detaljrik, om uppgifterna vidhållits samt barnets ålder och mognad och dess förståelse för innebörden och konsekvenserna av att uppgifterna lämnas (jfr HFD 2017 ref. 42).

Förvaltningsrättens bedömning

Frågan i målet är om det finns förutsättningar att bereda Mariam Najar och Josef Najar vård med stöd av 1 § andra stycket och 2 § LVU. Vid ingripande enligt LVU är den unges behov av skydd det primära intresset.

Förvaltningsrätten konstaterar inledningsvis att nämndens ansökan i allt väsentligt baseras på vad barnen själva har berättat. Mariam Najar är 13 år gammal och måste antas vara medveten om allvaret i de uppgifter som hon lämnat till socialtjänsten och skyddskonsulenter samt i brev till skolpersonalen. Mariam Najar har under tiden socialtjänstens utredning pågått kontinuerligt stått fast vid uppgifterna, även sedan konsekvenserna av dem blivit uppenbara för henne. Förvaltningsrätten bedömer att de beskrivningar av kränkningar och fysiskt våld som kommit fram i utredningen och under den muntliga förhandlingen, trots att de begränsats av förundersökningssekretess, får anses förhållandevis samstämmiga och detaljerade. Barnens ställföreträdare och offentliga biträde har under den muntliga förhandlingen uppgett att barnen har lämnat samma uppgifter vid de telefon- och videosamtal han har haft med barnen inför förhandlingen. Mariam Najar har på ett samlat och spontant sätt berättat om olika händelser som har inträffat under de senaste åren. Även om berättelserna är detaljerade, verkar det som att Mariam Najar har varit noga med att inte överdriva utan velat ge en balanserad bild av situationen.

Den sammantagna bilden från utredningen är att Mariam Najar har vidhållit allvarliga uppgifter om våld och kränkningar i hemmet samt det dödliga våldet mot mamma. Till följd av förundersökningssekretess är dessa uppgifter svårvärderade då det saknas utförlig tydlighet och sammanhang. Det kan därför inte uteslutas att Mariam Najar har lämnat felaktiga uppgifter. De graverande uppgifterna har dock lämnats vid ett flertal tillfällen och till olika myndighetsföreträdare och även till barnens ställföreträdare. Dessa personer har, såvitt har framkommit, uppfattat uppgifterna som detaljerade, konsekventa och trovärdiga. Mariam Najars uppgifter stöds också, i stora delar, av de uppgifter som Josef Najar har lämnat. Det ska särskilt noteras att Josef Najar har lämnat uppgifterna i syfte att skydda sin pappa. Han har därför på ett detaljerat sätt berättat om bl.a. vad det innebär att vara en god muslim samt innebörden av haram (tabu). Därutöver beaktar förvaltningsrätten att det pågår en förundersökning, vilket väger tungt i domstolens samlade bevisvärdering och riskbedömning.

Ghassan Najar har förnekat samtliga uppgifter. De förklaringar som han har uppgett om att Mariam Najar lämnat uppgifterna eftersom han har försökt att begränsa hennes skärmtid samt utövat sitt föräldraansvar övertygar dock inte. Förvaltningsrätten finner således att det med tillräcklig grad av säkerhet är utrett att de missförhållanden som Mariam Najar och Josef Najar har berättat om också har förekommit.

Barnens berättelser ger enligt förvaltningsrätten stöd för att de lever i en hederkontext och deras berättelser ska därför ses i det sammanhanget. Förvaltningsrätten finner mot denna bakgrund det klarlagt att förhållandena i Mariam Najars och Josef Najars hem är sådana att det finns en påtaglig risk för att deras hälsa och utveckling skadas. De behöver därför beredas vård utanför hemmet. Vården ska beredas med stöd av LVU om det inte kan antas att behövlig vård kan ges med samtycke av vårdnadshavaren och den unge.

Den av nämnden föreslagna vården om placering utanför hemmet utgör enligt förvaltningsrätten behövlig vård. Ghassan Najar har vid flera tillfällen blivit erbjuden stödinsatser från socialtjänsten. Han har dock tackat nej till de erbjudna insatserna. Ghassan Najar har vid den muntliga förhandlingen uppgett att han numera samtycker till vård. Mot bakgrund av att han tidigare avböjt de erbjudna stödinsatserna och då Ghassan Najar förnekar att de av barnen lämnade uppgifterna stämmer, bedömer förvaltningsrätten att hans samtycke inte kan tillmätas trovärdighet. Vården kan därmed inte ske på annat sätt än med stöd av LVU varför nämndens ansökan ska bifallas. Omständigheterna är vidare sådana att rättens beslut om vård ska gälla omedelbart.

Ersättning till offentligt biträde

Ett offentligt biträde har rätt till skäligen ersättning för arbete, tidsspillan och utlägg som uppdraget har krävt. Ersättningen för arbetet ska bestämmas med utgångspunkt i den tidsåtgång som är rimlig med hänsyn till uppdragets art och omfattning och med tillämpning av den timkostnadsnorm som regeringen fastställer (5 § lagen (1996:1620) om offentligt biträde och 27 § rätts-hjälpslagen (1996:1619)).

Philip Frederiksen har för sitt arbete i förvaltningsrätten yrkat ersättning för 16,9 timmars arbete. Av denna tid avser 2 timmar olika former av förberedelser inför nämndens sammanträde, 4,8 timmar samtal med klient och övriga förberedelser inför förhandlingen i förvaltningsrätten och 0,9 timmar upprättande av kostnadsräkning samt avslutande åtgärder. Förvaltningsrätten anser att tidsåtgången för arbete är onödigt omfattande med hänsyn till uppdragets art och omfattning samt utifrån vad som i övrigt kan krävas av Philip Frederiksen som offentligt biträde för att tillgodose Ghassan Najars intressen. Med hänsyn till detta får Philip Frederiksen anses skäligen tillgodosedd med ersättning motsvarande 11 timmars arbete.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (FR-01)

Fredrik Jonasson
Chefsrådman

I avgörandet har även nämndemännen Annika Sydberger Norrman, Aristide Ndamtang och Marcus Luthje deltagit.

Föredragande i målet har varit föredragande juristen Katja Tengelin.

Hur man överklagar

FR-01

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras och vilken ändring du vill ha.
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.

5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.